

מסורת הש"ס

(א) [לעיל טז, א:] (ב) גרסתו יב, וס"ג, (ג) [לעיל טז, א:] (ד) [גרש"ל מ"ן], (ה) לעיל כב, ספסחים ק"ה, מנחות מא, (ו) ככל המקומות אינא מחזיקין, (ז) מוספתא שבת פ"ד, (ח) מאן דגרס בגמ' דילמא גרס הכא לא שמיע ליה לרב יוסף, (ט) מיבט ליי"ה רמו לרבינו יהודה הלוי, (י) [נ"י] גרסות ט, במשנתיו קאמרינן והא בר"ה היל, (כ) [נ"י חוס' מנחות לא: ד"ה מי קאמר ורי מיריז כלוין אחר], (ל) שם אינא חבל, (מ) חבל, (נ) [נ"י] יתר אריכות תבוס' ב"ק קטן, ד"ה הכרעה,

מוסף רש"י

דאי מכללא מאי. ורי אמר ליה ממללא מאי גירשמת איהא (ברכות יב.) מה לנו אי למתא ממללא אי כפירות הא מהא כללא שפיר שמעין ומה יז לנו לגמנס כללז וז (וחזקין נד.), כל מילי דמר. רבה נר במתני (נ"י ע"כ ב.), מטיילין מבגר לבגר. להטיל צינא מעלת יסן לטליא חש, ונמנחות מפרש טעמא דמאן דאמר (שם), ומדליקין מנר לנר. דמנחה (שם), והלכה כר"ש בגרידה. דלמר דבר שאין מחזיקין מותר, דאע"ג דקנעיד חזין והוי מולאה דמורש או נזנה, ומשום דהילמא כרב כלאידין כטליא הש"ס בר מהני תלה, נקטיניה כדאי דרדי (שם).

מוסף תוספות

א. הא (נ"ב) כל מקום' קאמר. מוס' ה"לש, 'כל מקום' משמע אפי' בברייתא. רמב"ן, ב. וא"ד יוחנן הלכה כסתם משנה, הלכך אע"ג דא"ר יוחנן בכל מקום הלכה כדברי המכריע, וסמכין עלה, ודחי סתמא דמתני' מחמת מכריע כדקאמר 'כל מקום, הנימ' כשהמכריעה במשנתנו, דאחאי הכריעה דמתני' ודחאי סתמא דמתני', אבל כשהמכריעה היא בברייתא לא דחי' סתמא דמתני' קמי' הכריעה בברייתא, דאם רבי שגאה סתם ולא להכריע, ר' חייא מניין לו. רמב"ן (נ"י) מהר"ם, ג. הלכך שמן עדיף. מוס' ב"ק קטן, ד"ה הכרעה. (בד"ס"ל פלגא כמר ופלגא כמר. מוס' ב"ק קטן, ד"ה הכרעה. ה. וס"ל כדחי' לגמרי, וכן ככל מקום שאם תנא אחד יסבור כתנא אחר, לא יקרא בכך מכריע. מוס' ב"ק קטן, ד"ה הכרעה. ו. כלומר, תלמיד אתה, ואין זו הכרעה כדאמר, ר"ע תלמיד היה, וה"נ היה מצ"ל דור שני, דהיינו נמי תלמיד, אלא. מוס' ב"ק קטן, ד"ה הכרעה. א. [ד]כן היה המעשה. מוס' ב"ק קטן, ד"ה הכרעה. ב. דהא קודם גזירה נשנית ברייתא זו, מדיקתני גבי יו"ט למחר נכנס ומזיע. מוס' ה"לש, ט. דברייתא איירי ביו"ט כדקתני מעשה במרחץ בב"ב שפקקו נקביו מעירי"ט, אלמא ביו"ט ושבת אסרו כאחד. מוס' ה"לש.

הדר ציה רבי עקיבא. כדאמרינן בפירקין דלעיל (דף טז.). לשון מכריע מכביד מטה קף מלאוים ומכריע את שכנגדו. כגון הכא בחמין אסור השתא הוה ליה ר' שמעון דממיז בחמין יחיד בנקוס שנים נמלא ר' יהודה מכביד את קף המשקולת שהרי ר' יהודה עם רבי מאיר שוים לאיסור וצונן מותר הוי ליה ר' מאיר צונן יחיד בנקוס שנים נמלא ר' יהודה מכביד את קף המשקולת: ה"מ. דא"ר יוחנן הלכה כדברי המכריע במכריע במשנה כי ההיא דמטלניות: **ענין פניו.** כלומר כל אבר בפני עצמו: **רוחץ כסן כל גופו.** כיחד אלא שמשיר אבר אחד: **איסיציה כל פניו** וליכא לשוניו כעין פניו ידיו ורגליו דהא כל גופו יחד קאמר חוץ מאבר אחד: **א"ל רב יוסף לאצוי.** משום ראש לאצוי צבית רבה נר נממני שהיה רגלש קודם לרב יוסף ומת היה שאלנו רב יוסף איך היה רואהו נוהג: **מי עזיד כשמעמיה דרב.** כהא מילתא דרחי"ה: **מאי סנעי ליה.** שטיה דהש"ס פרכא ליה: **לא שמיע ליה.** (לרבה הא מיוצתא משום הכי מספקא ליה לרב יוסף צרבה דדילמא עזיד מספקא ליה לרב יוסף: **הא ודאי עזיד.** רבה ככל מילי דרב: **כחומרי דרב הוה עזיד.** נר מהני תלת חומרי אצל כקולו דרב איכא דלא עזיד והא קולא היא ודילמא לא עזיד: **שפקקו נקביו.** שלא יא' חמימותו: **רוחץ צו מיד.** ואין צריך להמתין כדבי שיעשה. ל"א שפקקו נקביו אותן נקבים שמרחץ מתחמם על ידיהן שאור ניקטת מבחוץ מתחמיו (ו) לוי"ה ועיקר. רוחץ צו מיד שהרי לא נתחמם בשבת אצל בשבת לא שהרי גזרו על הרחי"ה: **ומשטטף צניס החיטון.** שלפני המרחץ ולא בתוך המרחץ שלא יאמרו רוחץ הוא כדאמרן דאסרו ואת הרחי"ה אצל הזיעה המירו. והיאך היא זיעה עומד או יושב צבית במרחץ ואינו נוטן מיס עליו והוא מתחמם ומזיע: **מחופין בנפריס.** ולא היו צריכין לחוש שמא נתחממו בשבת מחומו של מרחץ: **הסחילו לאסור.** את הזיעה: **אמצטאום.** בתי מרחץ גדולים: **מטיל כסן.** מהלך צמוק לפי דרכו ולא להזיע: **ואינו חושש.** שמא יאמרו מזיע הוא ואע"ג דאסרו את הזיעה: **מאי עוצרי עזירה.** דקאמר לעיל שאסרו זיעה על ידיהן: **אסרו לטן את החמין.** לגמרי: **ועדיין היו רוחטין בחמין.** שהוחמו מצע"י: **שאין הדבר עומד.** שלא היו ציבור יכולין לקבל מתוך שאסרו להם את הכל: **בנקומה עומדה.** לאיסור: כי

כירה פרק שלישי שבת

מ.

דילמא ה"מ במתני' אבל בברייתא לא. *אע"ג דלא קאמר במשנתיו^(א) הכא משמע דאין הלכה כמותו משום דסתם מתני' דלא כוותיה^(ב): ה**לכה בדברי המכריע.** הכרעה כגון קולי מטלניות שר"א ור"י הזכירו צירוש בדצריהם מוכן ושאינו מוכן דהיינו תלואו במגוד והניחו אחורי

הדלת שגילו בדצריהם שיש סכרא לחלק ציניהם אלא שנראה להם דסוף סוף אין לחלק ציניהם לכך הוי ר' עקיבא שמחלק ציניהם מכריע וכן ר' יהודה הוי מכריע דר' שמעון ור"מ הזכירו בדצריהם חמין וזונו והכרעה שלישית דלא הויא הכרעה הוי כי ההיא דפ"ק דפסחים (דף כה.) חצית של יין של תרומה שנעמאה צ"ש אומרים משפך^(ג) וצ"ה אומר תיעשה זילוף אמר ר' ישמעאל צר' יוסי אני אכריע שדה משפך^(ה) הכל וצבית מעשה זילוף אמרו לו אין הכרעה שלישית מכרעת משום דלא הזכירו צ"ש וצ"ה בדצריהם צית ושדה ולא גילו שיש סכרא לחלק צין צית לשדה חשיב לה הכרעה שלישית ולא כפירוש הקונטרס דפירש הסם דטעמיייהו דצ"ש לא משום תקל' אלא מטעם אחר כמו משום ריחא אלא משום דלא הזכירו בדצריהם צית ושדה כדפ"י וה"ה דהוה מלי למימר ליה דאין הכרעת תלמיד הכרעה כדאמר הכא אלא צרותא אמרו דאפי' לא היה תלמיד אינה הכרעה והא דמתן בצרכות (דף מג.) צ"ש אומרים מצרך על השמן ואח"כ מצרך על ההדס וצ"ה אומרים מצרך על ההדס ואח"כ על השמן א"ר גמליאל אני אכריע שמן זכינו לריחו וחינו לסכתו הדס לריחו וחינו לסכתו לא זכינו! וא"ר יוחנן הלכה כדברי המכריע פר"ת הסם דהויא כהכרעה שצכל הש"ס ולא נהירא דלא הויא הכרעה אלא! כדפ"י והסם אינו אלא מפרש טעמא דצית שמאי^(ד) ורש"י פ"י אין הכרע שלישית מכרעת מתני' הכרע' דור שלישי כמו ר' ישמעאל צר' יוסי שהיה דור שלישי לצ"ש וצ"ה ולאו דוקא דור שלישי אלא ה"ה שני וצכל מקום נקט הכרעה שלישית משום צרייתא דפסחים^(ו):

למוציא שבת רוחץ מיד. דוקא לרוחץ אצל להזיע נכנס אפי' בשבת ומזיע כמו ציי"ט כדאמר בסמון דאפי' בשבת הוי זיעה שריא עד הגזירה^(א) ולאחר גזירה אפילו ציי"ט אסרו לאיוס טוב קתני משרצו עוצרי עזירה התחילו לאסור^(ב) והוה מלי לערוצינהו ולימניניהו מרחץ שפקקו נקביו מערב שבת או מערב יום טוב למחר נכנס ומזיע ולמואל' שבת ויום טוב רוחץ מיד אלא אי עריב ומני להו הוה אמינא דדוקא בשבת אסרו הזיעה ולא ציוס טוב דעוצלא דמייתי בשבת הוה להכי מפליג להו השתא משרצו עוצרי עזירה קאי איוס טוב אצל לא אשבת דזיעה לא הזכירה גבי שבת: **אלא שחמין שלו מחופין** שרי למיקריייהו עברייתא כמאן כי

בנפריס. פי' בקונטרס שלא היו צריכין לחוש שהוחמו בשבת מחוס המרחץ משמע שסובר שנשתטפו בחמין שהוחמו מע"ש ולעיל אסר רבי יהודה גופיה ושמא יחלק צין שבת ליום טוב ומייהו בתוספתא גרסינן ונשתטפו צונן אלא שחמין שלו מחופיס ולא יסבירו העולם שרחצו בחמין: מפני

עין משפט ונר מצוה

טו א מיי פכ"ג מהלכות שבת הלכה ב סמג לאוין סה טושי"ט אר"ח סימן שכו ז ב שס סעף יא:
זח ג מיי פ"א מהלכות יו"ט הלכה טו סמג לאוין עה טור שו"ע אר"ח סימן קקלא סעף ב:
יב ד מיי פכ"ג מהלכות שבת הלכה ב סמג לאוין סה טושי"ט אר"ח סימן שכו סעף א:
כ ה מיי שס טושי"ט שס סעף ב:

גלוין הש"ס

תוס' ד"ה דילמא ה"מ בפתתרינן וכו' אע"ג דלא קאמר במשנתנו. ע"י משנה למך רסס הלכות צית המכריע:

רבינו חננאל

הא דקאמר שמואל חמין שהוחמו מע"ש אינו רוחץ בהן בשבת אלא פניו ידיו ורגליו, ונתיא ברוותיה וק"ל כוותיה דשמואל בהא. א"ל לרבה בר בר חנה בפירוש שמיטף לך מיניה דר' יוחנן דהלכתא כר' יהודה דבצונן מותר להשטטף אבל בחמין אסור, או מכללא. מאי כללא, דא"ר יוחנן א"ר ינאי כל מקום שישני חולקין ואחד מכריע הלכה כדברי המכריע חוץ מקול' טטליות שפירשנאם בפרק מעלה, והוא זה ששינוי כבלים בפרק כ"ח פחות משלשה על שלשה דבצונן מותר להשטטף אבל בחמין לפקק בה את המרחץ כר', אף על פי שרבי אליעזר מחמיר ורבי יהושע מיקל ורבי עקיבא מכריע שאין הלכה כרבי עקיבא, חדא דתלמיד הוא ואין תלמיד מכריע על רבו, ועוד דהא הדר ביה ר"ע לגבי דר' יהושע, ואסיקנא דאי מכללא מאי הוי ר' יהודה מכריע הוא וחלכתא כדברי המכריע, ובין [בפירוש וכו'] מכללא חדא הוא. ואמרין דילמא הני מילי אם תהיה מחלוקתם במשנה אבל הלוקחת בברייתא לא. אמר ליה בפירוש שמיטא לי. ודא דאמר אביי כל מילי דמר עביד כרב בר מהני תלת, אסיקנא רבה כחומרי דרב עביד, כקולי דרב לא הוה עביד. ת"ר, מרחץ שפקקו, פי' פקקו, סתמו נקביו, מע"ש למוציא [שבת] רוחץ בה מיד. פקקו נקביו מערב יום טוב למחר נכנס ומזיע ויוצא ומשטטף בבית החיצון, שבת ואומרים מע"ש שחמין, אסרו להן חמין והתירו הזיעה כר', ואסיקנא אסרו להן אפילו חמין שהוחמו מע"ש ואפילו חמי טבראי וכיש חמי האור, ואפילו זיעה אסרו להן אלא צונן בלבד, שראו שאין הדבר עומד חזרו והתירו להן חמי טבריא בלבד, וזיעה במקומה עומדת באיסור. אמר רבא מאן דעבר על דברי חכמים שרי למיקרייהו עברייתא,